

انصهار زکات به موارد ۹گانه در شرایط کنونی جای بررسی دارد:

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم گفت: یکی از مباحثی که باید در مورد زکات از منظر فقه اجتماعی مطرح شود، این است که اگر جامعه ۳۰ میلیون فقیر داشته باشد، آیا زکات باید منحصر به همان موارد نه‌گانه فقهی باشد؟ یا می‌توان در آن توسعه داد؟

به گزارش شبکه اجتهاد، استاد محمدجواد فاضل لنکرانی، عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، در دیدار حجت‌الاسلام والمسلمین محمدطاهای مه‌ری، مدیرکل امور اجرایی زکات کشور و اعضای کارگروه فقهی افق‌های نوپدید زکات با بیان اینکه زکات یک جنبه فقهی و علمی و شرعی و جنبه اجرایی دارد، گفت: فقها در طول تاریخ در باب فقهی زکات، هیچ کوتاهی نداشتند با اینکه حکومت‌های دوره آنها اسلامی هم نبوده است. رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) افزود: زکات در کنار صوم و صلات، یعنی در اوائل ابواب فقهی قرار گرفته که کشف از اهمیت موضوع دارد؛ البته با همه تلاش‌های بزرگان، باز کار علمی جامع در مورد زکات سراغ نداریم. میدان برای تحقیق فراوان است به خصوص با توجه به نیازهایی که در زمان ایجاد شده است.

فاضل لنکرانی با بیان اینکه شما باید هر سال از حوزه علمیه در باب مطالعات علمی در مورد زکات، مطالبه و پیگیری مستمر داشته باشید، اظهار کرد: آقای قرائتی، چند سال قبل با بنده تماس داشتند که آیا کسی از فقها دارید که قائل به توسعه موارد نه‌گانه زکات باشد؟ و آن را منحصر به این موارد نکنند؟ اینجانب یک سال تحصیلی در این زمینه بحث کردیم و چند کتاب هم منتشر شد.

استاد خارج فقه حوزه علمیه قم با اشاره به بعد معرفتی زکات افزود: در آیه شریفه ۳۴ توبه «...وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ» مباحث تفسیری زیادی بحث شده است؛ در روایتی از نبی اعظم بیان شده که هر مالی که زکات آن داده شد، کنز نیست ولو زیر هفت زمین پنهان شده باشد. الان در عرف، کنز یعنی چیزی است که انسان آن را ذخیره و پنهان کند، ولی پیامبر فرمودند مالی که زکات آن داده شود، کنز و مستوجب عذاب نیست.

عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم با تاکید بر اینکه باید براساس آیات و روایات فرهنگ زکات را به درستی در جامعه تبیین کنیم، اظهار کرد: کنز، چیزی است که انسان دستور و فریضه خداوند را به جا نیاورد و حق خدا را ندهد.

وی با اشاره به روایاتی درباره صدقه، دعا و زکات بیان کرد: زکات، حصن برای اموال است و باعث حفظ و رشد مال می‌شود؛ عموم وقتی به پرداخت زکات گرایش پیدا می‌کند که بداند، مالش حفظ و زیاد می‌شود؛ البته ما ارتباط میان برخی عوامل را نمی‌دانیم؛ مثلاً اینکه صدقه باعث حفظ جان انسان و صلح رحم باعث طولانی شدن عمر می‌شود، ولی قطعاً این عوامل وجود دارد.

رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) با بیان اینکه کرونا چندین هزار میلیارد دلار ضربه اقتصادی به آمریکا وارد کرده است و در کشورهای دیگر هم شاهدیم، افزود: ما ارتباط میان این ضررها و بی توجهی به واجبات را نمی‌دانیم ولی در اسباب و علل الهی همه اینها حساب و کتاب دارد.

زکات از منظر فقه اجتماعی بررسی شود

استاد حوزه با تاکید بر اینکه باید فرهنگ و ذهنیت مردم را در مورد خمس و زکات، براساس همین روایات تغییر دهیم، تصریح کرد: زکات اختصاص به دوره خاصی ندارد و برای همه زمان‌ها موضوعیت دارد؛ یکی از برجستگی‌ها و ممیزات دین اسلام همین مسئله است که در ادیان دیگر به این وجه، سراغ نداریم.

فاضل لنکرانی با تاکید بر اینکه باید زکات از منظر فقه اجتماعی مورد بحث قرار گیرد و در این صورت ممکن است حتی احکام جدیدی هم ایجاد شود، اضافه کرد: متأسفانه در دوره کنونی آمار تکان‌دهنده از فقر و فقرا داریم، اینکه ۳۰ میلیون نفر زیر خط و روی خط فقر باشند به هیچ وجه شایسته نظام اسلامی نیست و امام و رهبری هم هرگز چنین چیزی را نمی‌خواسته‌اند، لذا معتقدم اگر زکات و خمس پرداخت شود، جامعه نباید این مقدار فقیر داشته باشد.

رئیس مرکز فقهی ائمه اطهار(ع) تصریح کرد: یکی از مباحثی که باید در مورد زکات از منظر فقه اجتماعی مطرح شود، این است که اگر جامعه ۳۰ میلیون فقیر داشته باشد، آیا زکات باید منحصر به همان موارد ۹گانه فقهی باشد یا می‌توان در آن توسعه داد؟ باید این مباحث جدید به میدان بیاید.

فاضل لنکرانی افزود: نباید زکات را امری دولتی و وظیفه‌ای تلقی کنیم، بلکه باید همگانی و عمومی شود و جنبه معرفتی و فقه اجتماعی آن برای مردم تبیین شود، البته داشتن اخلاص در این راه هم خیلی مهم است و باعث برکت کار می‌شود.

این عضو جامعه مدرسین حوزه علمیه قم افزود: از منظر اسلامی، بشر، عائله خداوند است؛ در اینجا فرقی میان شیعه و سنی و مسلمان و غیر مسلمان نیست و حتی زکات را می‌توان به افراد غیر شیعه و غیر مسلمان هم داد، لذا زکات باید احیاء شود و در این صورت چه مقدار مراکز خدماتی و رفاهی و درمانی می‌توانیم برای مردم ایجاد کنیم.